

Rövid szóbeli a bemondónak a Hatos 2010.10.29-i adásához

A mai Hatos a közpénz-ügyekkel és a gazdasággal foglalkozik. Rapid gyorsasággal fogad el sajátos adótörvényeket a parlament. Rapid módon üzemel az útlapu is. A célegyenesbe fordul a jövő évi költségvetés. Próbatétel előtt állnak a jelenlegi és a jövőbeli nyugdíjasok. A kertek alatt IMF-delegáció jár. Kérdés: az elmúlt fél év erőltetett menete kiad-e már egy összefüggő, távlatos gazdaságpolitikát vagy sem? Erről ad közérthető, lényeglátó háttérrel a mai Hatos.

Stúdió-vendég: Pitti Zoltán, a Corvinus Egyetem tudományos kutatója, volt APEH-elnök és Vértes András, a GKI Gazdaságkutató Zrt. elnöke. Műsorvezető Kolláth György.

Felvezetés a web-re a Hatos 2010.10.29-i adásához

A mai Hatos a közpénz-ügyekkel, a gazdaság kérdéseivel foglalkozik. Repkednek a milliárdok és a bővös-bűnös százalékok. Szédítő nagyságrendjük túlnő a számtanpéldák gondolati határain. Tájékozott újságolvasónak sem könnyű eligazodni. Főleg az összefüggéseket nehéz megtalálni. Vajon van az a kő, amelybe 3 %-os hiány véshető? És ha igen, miért nem?! Suhog a kasza, hogy a bevételi oldal meglegyen: de jó az, ha a kiadási rubrika árnyékban pihen? Rapid gyorsasággal fogad el sajátos adótörvényeket a parlament. Rapid személy-cserék tűnnek erő-felmutatásnak, koncepció-váltásnak. Szükségtelen mindehhez egyetértőket keresni?

A célegyenesbe fordul a jövő évi költségvetés. Korrekt a mérleg? Próbatétel előtt állnak a jelenlegi és a jövőbeli nyugdíjasok: leírható a pénzüik? Az EU és az IMF-delegáció olyan, mint a mesebeli királylány: hozna is valamit, meg nem is, bent is van, meg kint is. Ez ma Közép-Kelet-Európa? Külhoni barát kérdezi: mi a helyzet nálatok, szabadságharc vagy konszolidáció várható? Ha nem tudjátok, dobjatok fel talán egy pénzdarabot!?

Kérdés: az elmúlt fél év kiad-e már egy összefüggő, távlatos gazdaságpolitikát vagy sem? Erről ad remélhetőleg közérthető, lényeglátó háttérrel a mai Hatos. A hallgatónak pedig agytorna-feladványt - a pénz világából.

Stúdió-vendég: Pitti Zoltán, a Corvinus Egyetem tudományos kutatója, volt APEH-elnök és Vértes András, a GKI Gazdaságkutató Zrt. elnöke. Műsorvezető Kolláth György.

Forgatókönyv a Hatos 2010.10.29-i adásához

Jó estét kívánok a KR hallgatóinak. A mikrofonnál Kolláth György. Ez a mai Hatos velem a 13. Szerencseszám? Nem tudni. A mai adás egyik vendégének szerencseszám a 13. Még nem árulom el, ki ő. Kicsavart mondas: incognito ergo sum. A 13 alkalom viszont arra, hogy kb. 3 percben a tanulságokra visszatekintsek: és talán előre is egy kicsit. Eddig a Hatosba olyan témákat szerkesztettem, amelyek kérdéseit oktatom, kutatom, magam is megválaszolnám. Főleg jogi és sportos dolgokról beszélgettünk. Nem merült ki sem a 2 fő téma, sem a műsorvezető, de most váltunk. Nem az aszály, a viszály, a muszáj visz rá erre. A tapasztalatok megszívvelése inkább. Egyformán köszönöm az eddigi adások elismerését és bírálatát. Változtat a Klubrádió a Hatos-on, változtatok én is. Például ma tájékozott újságolvasóként-rádióhallgatóként kérdezem a makrogazdaság profijait arról, ami létfeltételeinket a következő hónapokban-években meghatározza. Máskor, ugyanígy arra leszek kíváncsi, amit - Woody Allent kicsavarva – mindig is tudni akartunk, de sose mertünk megkérdezni X,Y-tól vagy A,B,C témáról. Köldöknézés kizárva, a cél fejmagasságban lesz. Az alázat, a humor és a nyitottság marad.

Módosult az adás időpontja péntekről csütörtökre. Immár e műsor háromhetenkénti rendben következik. Változatlan azonban az, hogy elemző háttérműsor készül: nem a déli hírekre reagálunk. Nem konkurálunk aktuális műsorokkal, de keressük azok rejtett koordinátáit. Engem mindig jobban érdekelt a Hold túlsó fele, mint a gukkerrel is látható sok kis kráter. Fennmarad a tárgyilagosságra törekvés is. Abból sem engedek, hogy nem népnevelünk, agyat és szennyest sem mosunk: csupán érvet, összefüggést, kapaszkodót és tovább gondolni valót kínálunk a hallgatónak. A primitív, propagandisztikus paternalizmus az alkotmányjog fő ellensége. Számolok azzal, hogy így sem nyerem el mindenki tetszését. De ha csöppnyi hozzájárulás lehetséges ahhoz, hogy korrekt, haladó, sportszerű Magyarország legyen e században, akkor és addig igyekszem a hallgatót szóval tartani, derűs mondókával szolgálni.

A mai Hatos tehát a közpénz-ügyekkel, s a gazdasággal foglalkozik. **Mi olvasható a lapokban?** Repkednek a milliárdok és a bővös-bűnös százalékok. Szédítő nagyságrendjük túlnő a számtanpéldák gondolati határain. Tájékozott polgárnak sem könnyű eligazodni. Főleg az összefüggéseket nehéz megtalálni. Vajon van az a kő, amelybe 3 %-os hiány véshető? És ha igen, miért nem?! Suhog a kasza, hogy a bevételi oldal meglegyen: de jó-e az, ha a kiadási rubrika árnyékban pihen? Rapid gyorsasággal fogad el sajátos adótörvényeket a parlament. Rapid személy-cserék tűnnek erő-felmutatásnak, koncepció-váltásnak. Szükségtelen mindehhez, bármihez egyetértőket keresni? Az ógörögök szinte mindenhez külön istent kreáltak maguknak. Mi beérhetjük vajon a mindentudó félistenség korával?! Apropó: bevételi-kiadási oldal! *Ősi vicc: a pénzember díszmagyart ölt, avatásra készül, kérdi a szolgát: a kardot melyik oldalra kösssem? Pikírt válasz: sokba került, a kiadási oldalra!*

A célegyenesbe fordul a jövő évi költségvetés. Korrekt a mérleg? Próbatétel előtt állnak a jelenlegi és a jövőbeli nyugdíjasok: leírható a pénzüik? Az EU és az IMF-delegáció olyan, mint a mesebeli királylány: hozna is valamit, meg nem is, bent is van, meg kint is. Ez ma Közép-Kelet-Európa? Külhoni barát kérdezi: mi a helyzet nálatok, szabadságharc vagy konszolidáció várható? A válasz egy tipp: 1,x,2! Ja, akkor talán dobjatok fel egy pénzdarabot!

A **kérdések kérdése** így szól: az elmúlt fél év kiad-e már egy összefüggő, távlatos gazdaságpolitikát vagy sem? Erről ad remélhetőleg közérthető, lényeglátó háttérrel a mai Hatos.

Ez a főmenü! Hozzá a köz- és magángazdaság „inyencségeknek” 2 nagy ismerőjét hívtuk meg. Vendégeink: Pitti Zoltán úr, a Corvinus Egyetem tudományos kutatója, az APEH korábbi elnöke és Vértés András úr, a GKI. Gazdaságkutató Zrt. elnöke. Mindketten jeles szakcikk-írók, gyakori közszereplők, elméleti és gyakorlati közgazdász szakteknintélyek.

Szervuszatok elnök urak: köszöntelek Benneteket, köszönöm, hogy eljöttetek egy kis eszmecsere-re. Itt ismerem be: Vértés Andrásnak szerencse-száma a 13. Miért is?

Műsorunk hagyománya a vendégek kis színes történettel, személyes élménnyel való bemutatása. Ritkán találkoztam az urakkal, nem alakult ki velük mély személyes ismeretség, barátság. Volt és van viszont a hitelességnek kijáró tisztelet. Pitti Zoltánról akkor hallottam először, amikor még mindketten a 80-as években a közigazgatásban dolgoztunk. Tanácsi, majd pénzügyminisztériumi karrierje biztos elméleti tudáson és jó gyakorlati érzéken alapult. APEH-elnöki tisztségviselése neki egy életre szóló próba, a szervezetnek pedig biztos háttér, kiszámítható rend volt. Ottani cimborák mesélték anno, tizenöt éve: **mostanság itt nyugi van, nincsenek orbitális ügyek. No és, Pitti-ügyek? Nem úgy, ahogy te képzeled!** Legújabb tanulmánya frissességet jelez, címe: *Gazdasági válság és az EU közteherviselési gyakorlatának változása*. Beszélünk ma róla. Előre bocsátásul: *hol jelent meg, hol érhető el? És van itt egy Pitti-kötet is a kezemben. A fülszöveg kulcs-mondata: bár csak úgy élhetnénk, ahogy élünk. Mit üzen ez a mondat, és a könyv mikortól, hol kapható?*

Vértés András internetes bemutatkozása egy nyíltan mosolygós fényképpel van keretezve. Telitalálat: ő pont ilyen. Amerikában természetes a bátor, széles mosoly: itthon sokkal zártabbak, titokzatosabbak vagyunk. A hagyományos nyári bográcsozás során hamar kitűnik: András viszi a szót, körülötte népes hallgatóság, jogász sem nagyon rúg labdába mellette, mondókája szellemes, lendületes, kritikus és lényegi. Jellemzésül egy *írascím tőle 2009-ből: Veszély és esély, vizály és sekély*. Majdhogynem rímél, illetve alliterál.

A bevezető végén három villámkérdés mindkettőtökhöz: **merre tart a magyar gazdaságpolitika, mi jellemzi a közpénzügyeket? Látni-e már ezek rövid- és középtávú körvonalait? Kifelé jövünk vagy befelé tartunk az erdőbe?** Előlegként gyors-választ kérek, amit majd szünet után bővívte is meghallgatunk.

Most rövid közszólagati és kereskedelmi szünetet tartunk.

I. Folytatódik a Pitti Zoltánnal és Vértés Andrással. *Van kiegészítés a bevezető slágvortokhoz? Melyek a fő trendek, mik a fő makrogazdasági meghatározók országnak-világnak? Hol a mi helyünk mindebben? Működik vajon, hogy Ugocsa non koronát?*

András: *elhelyeznéd Magyarországot a világgazdaság térképén néhány alapvető számsor tükrében? Dimenzióban és fejlettségben mennyire Burundi és/vagy mennyire a Lajtán túli, keleti Svájc vagyunk? Mindkettő, egyik se? Zoltán:* *adó- és pénzügypolitikánk mennyiben felel meg az EU (t)rendjének, és létezik-e itt és ott sikeres válságmenedzsment? Ha van, miből áll?*

Közgazdász urak: *milyen a sikeres, jó gazdaságpolitika, és mik a főbb összetevői? A gazdaságpolitika és a monetáris politika: édestestvérek, avagy az egyik Romulus a másik Rémusz? Kormány és/vagy jegybank: van még, ahol honi mintára egy kapura játszanak? Meddig folyhat ez: netán az euro bevezetéséig?*

Most ismét tartunk egy kis szünetet, de a hírek után folytatódik a Hatos Pitti Zoltánnal és Vértés Andrással.

II. Ebben a blokkban az aktualitásokat vesszük sorra. *Ezek csúcán e héten az AB keddi döntése áll a 98 %-os blamázsról. Hangozzék el 3-3 mondat mindhármunktól róla. Az enyéim, picit túl is lépve a jogon: az AB-elnök szerint is a 98 % valójában 125 %, tehát úgy kap valaki pénzt, hogy még ő ad, ő fizet. Ha/bár a 98 % erkölcsstelen, de a fennmaradó 2 % már frankó? És ha az AB csúcsmóráját hozza, érte neki büntetés jár?*

Tová

További hívószavak: az adózási rendszer korszerűsítése Bajnai Gordon és Oszkó Péter már megtett lépéseiben, későbbi prognózisukban, majd ezek egybevetése a legújabb, Orbán-Matolcsy-féle elgondolásokkal, in konkreto bankadó, válságadó. Evolúció vagy revolúció kell-e, s megy-e végbe az adózás rendjében? Mi a várható változások nemzetgazdasági, azaz makroszintű mérlege? Három közelebbi metszet: hogy járnék, ha én gazdag lennék..., avagy éppen csak hogy minimálbéres dolgozó, avagy olyan multi, aki-ami az éves üzleti tervét nem ilyen rapid adó-teherrel kalkulálta ki? Végül is ki jár jól, és mi lesz ebből az átmenet 3 éve után? Hol van a szakító-próbája eme intézkedéseknek?

Érdemes áttérnünk a jövő évi állami költségvetés alakulására! Mi tűnik jónak benne, és hol lehetnek feszültség-pontok? Miután ez mérleg, meglesz-e vajon a bevételek és kiadások egyensúlya, s ama bizonyos bővös 3 %. És ha igen, és ha nem? Mit várhatunk benne olyan kritikus területeken, mint pl. az önkormányzati mező, az egészségügy, a nyugdíj-rendszer, az oktatás finanszírozása, a honvédelem, de az igazságszolgáltatás is? Elodázhatók vajon a nagy államháztartási reformok, sőt jó cél-e ezek helyett pluszban még az a fajta centralizáció, amely egyes területek, intézmények finanszírozását visszavenné központi állami feladattá? Van ennyi pénz akár csak egy számtanpéldában is? Ettől erős egy állam? Újból rövid szünet tartunk, de jövünk vissza!

III. Folytatjuk tehát, és nem sokára be is fejezzük a Hatos Pitti Zoltánnal és Vértés Andrással. A gazdasági szakemberek zöme nincs elragadtatva attól, hogy sebtében összeütdött akció-tervek jelentik, helyettesítik a kiérlelt gazdaságpolitikát. **Ti hogy látjátok?** Az akció-pontok „bukéja” csábító: a szabad kerítés-szaggató pálinka-főzés, de

ez jelképesen is csak rézeleje. Kóstoltam már ilyet, 56 emlékére 56 fokos volt, a feltételt sem sikerült az ing gallérjából kivenni. Ölni is lehetne vele. *Valódi, koherens, távlatos közpénzügyi és gazdaság-politika kontúrjait látjátok-e már, lesz-e ilyen valahára, avagy az a stratégia, hogy nincs és nem is kell stratégia. És túl az elemzőkön: mit üzen a tervezett változás a befektetőknek?* Egy kkv-és kliens mondta rezignáltnan: ti jogászok kiszámíthatóságról papoltok, de mi már egy kis beszámíthatósággal is beérnénk. Tényleg: *válság van-e még, amikor válságadó kell a teherbíróknak, avagy konszolidálni kéne már az országot és gazdaságát?* Csendes megjegyzésem: napjainkban az én szakmám, a közjog is vizsgálják. Független, politikailag semleges, ám gazdaságpolitikailag is fontos tisztségekben párt-szateliták ülnek, jött a 98 %-os mega-adó II. mutációja a közszférára visszamenőlegesen, itt a magánnyugdíj-pénztári befizetés elvonása, közel két évvel ezelőtti bázis adódnék a multi-adóra, olyan értelmezést nyert a közérdek, amely lenyom bármely alapjogot: ez mind kihívás az alkotmányossággal szemben.

Közbevetés: nem olyan védtelen az AB, mint ahogyan azt az ellenlábasai képzelik. A kihívás, még inkább nevezhetjük tetemre hívásnak is, persze valós. Bernard Shaw eredetileg 1944-ben megjelent, itthon Politikai ABC címmel kiadott könyvéből idéznék, 63. oldal: *„Csak független, szavazók által választott, anyagilag gondtalan személyek jöhetnek számításba és nézhetnek szembe a modern közügyek követelményével.”* Alkalmasint nem erre tartunk.

Mindkét szakértőhöz záró-kérdés: vártok-e alapvetően fontos és új irányt, döntést és garanciát a készülő, új alkotmányban?

Nem ér(het)tünk a gazdaságpolitikai szemle végére, mert sosincs vége. Az adásnak azonban igen, tehát következik 3, agytorna feladvány. **1) Honnan való ez a cinikus részlet:** *„Ha több, egyformán elfogadható jelölt között kellett választani, a bizottság egyik tagja hirtelen megkérdezte: Milyen rendszámú taxival jött ide? Azt a jelöltet, aki azt felelte: -Autóbuszal jöttem, kidobták. Azt a jelöltet, aki az igazságnak híven azt felelte: -Nem tudom, visszautasították, s azt, aki (hazugul) azt mondta: „2351”, azonnal elfogadták, mint jó kezdeményező képességű gyereket.”* **/Megoldás:** Parkinson törvénye, 45. oldal./ **2) Honnan való ez az idézet:** *„Mit ér a kölcsönös felvilágosítás, ha csalfa szív 's hamis datum csúsz a' tanács közé? Mit ér a bank bizonyosság, mit a' jutalom állandóság nélkül?”* **/Megoldás:** Széchenyi István, Hitel, 152. oldal./ **3) Honnan való ez az idézet:** *„A tudás, mely 1066-ban Hódító Vilmos számára még kielégítő volt, teljességgel elavult lehet a XX. század miniszterelnöke számára. Ha a nevelés nem tart lépést a változó tényekkel, akkor a miniszterelnök valóságos két lábon járó anakronizmus. A legtöbb miniszterelnök az.”* **/Megoldás:** Bernard Shaw: Politikai ABC, 8. oldal./ Látom, a szakértők tudnák, de nem mondhatják meg a választ: az a hallgatót illeti.

Köszönöm, hogy itt voltatok: Zoltán és András. Együtt köszönjük meg a hallgató figyelmét és a rádió technikai stábjának: Árva Brigittának és Burger Lajosnak a segítő közreműködést. Kellemes hétvégét kíván Kolláth György: a viszont-hallásra pár hét múlva.